

SPECIALISTŲ, DIRBANČIŲ SU SMURTAUTOJAIS IR JŲ AUKOMIS, KOMPETENCIJOS TOBULINIMAS

SITUACIJOS APŽVALGA

Šeiminis smurtas yra iššūkis, kuris egzistuoja kiekvienoje visuomenėje ir kultūroje. Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra 2014 m. atliko tyrimą 28 ES šalyse. Tyrime atskleista, kad 32% moterų Švedijoje patyrė fizinį ir / ar seksualinį smurtą, grasinimus iš ankstesnio partnerio. Islandijos universiteto Tyrimų ir ugdymo instituto atliktas tyrimas parodė, kad 22% moterų Islandijoje yra patyrusios partnerio smurtą. Apklausa Lietuvoje teigia, kad 63,3% moterų yra patyrusios fizinį arba seksualinį smurtą, grasinimus. Šiuo aspektu, deja, Šiaurės Europos ir Baltijos šalys yra panašios.

Šeiminis smurtas vis dar yra problema, nes dauguma atvejų lieka nepranešti ir moterys, vyrai, vaikai patiria nuolatines emocines, fizines ir dvasines kančias, o smurtautojų elgesys ir toliau išlieka destruktivus. Daugelyje ES šalių narių ne taip seniai šeiminis smurtas buvo laikoma privačiu reikalu, kur valstybės vaidmuo buvo ribotas. Situacija ėmė keistis po 1990-ųjų, kai visų formų smurtas prieš moteris pradėtas laikyti pagrindinių teisių pažeidimu.

Smurto šeimoje pasekmės yra didžiulės – tiek tiems, kurie jį patyrė, tiek vaikams, kurie jį matė, tiek platesnei bendruomenei. Šeiminis smurtas giliai žeidžia ir gali palikti ilgalaikius psichologinius ir emocinius randus, kurie turi įtakos ateityje, funkcionavimui visuomenėje.

Šiai problemai spręsti yra kuriamos įvairios strategijos. Kuriamos paslaugos padėti patyrusiems šeiminių smurtą, keisti smurtautojų elgesį. Dažniausiai šios paslaugos yra išbarstytos ir teikiamos atskiriems asmenims. Labai retai laikomasi holistinio požiūrio padėti visoms šeiminių smurto šalims. Realybė ta, kad yra skeptikų, manančių, kad nereikia dirbti su smurtautojais, kad juos reikia tik bausti ir atskirti nuo smurto aukų. Tačiau yra nemažai įrodymų, kad holistinis partnerių požiūris yra naudingas. Pavyzdžiui, JK yra įgyvendinamas "Šeiminių smurto intervencijos projektas". Dirbama su smurtautojais, moterimis ir vaikais, nukentėjusiais nuo smurto. Jų rezultatai rodo, kad pakartotinio smurto atvejai su mažėjo 89%, taip pat fizinio ir emocinio smurto dažnumas ir sunkumas, kai kurie vyrai iš viso nustojo naudoti fizinį smurtą (70% moterų pranešė, kad pradėjus teikti šią paslaugą, jos nebepatyrė smurto), moterys ir vaikai jaučiasi saugesni (pavyzdžiui, socialiniai darbuotojai įvertino, kad 78% vaikų yra žymiai saugesni). Dirbant su visa šeima, vaikai lieka šeimoje ir valstybės globos neprireikia.

INOVATYVI INICIATYVA

Siekiant tvarių ir ilgalaikių rezultatų reikia dirbti ne tik su smurto aukomis, bet ir smurtautojais. O norint teikti kompleksinę pagalbą, reikia tobulinti suaugusiųjų švietėjų, dirbančių šioje srityje, kompetencijas.

Dėl šios priežasties, siekdami prisidėti prie esamos situacijos keitimo, VšĮ Žmogiškųjų išteklių stebėsenos ir plėtros biuras iš Lietuvos iniciavo NORDPLUS ADULT programos projektą „Skandinavijos ir Baltijos šalių bendradarbiavimas siekiant sukurti kompleksinės pagalbos teikimo mokymų programą suaugusiųjų švietėjams, kurie dirba / nori dirbti su smurtautojais ir jų aukomis“ (NPAD-2016/10025). Projektas paremtas idėja, kad reikia dirbti su visais šeiminių smurto dalyviais – smurtautojais ir patyrusiais smurtautojais.

Patyrę partneriai buvo pakviesti dalyvauti projekte. Partneriai iš Islandijos (Solstafir), Švedijos (BIIA resource centrum) turi patirties darbe su moterimis, vaikais, kurie patyrė šeiminių smurtautojų, ŽISPB iš Lietuvos dirba su smurtautojais, o Folkeuniversitetet Midt-Norge iš Norvegijos turi sukaupę didelę mokymų programų rengimo patirtį.

Šiuo metu partneriai siekia sudėti skirtingą patirtį į mokymų programą, kuri 2018 m. pavasarį bus išbandyta 4 šalyse ir akredituota Lietuvoje socialiniams darbuotojams. Tikimės, kad prisidėsime prie kokybiškų paslaugų teikimo ir neigiamų šeiminių smurto pasekmių mažinimo bei smurtautojų elgesio keitimo. Partneriai prisideda prie specialistų kompetencijos tobulinimo, kai grįžę iš mokymų pas partnerius, įgytą patirtį perduoda savo

šalyje. Pavyzdžiui, 2016 m. projekto partneriai rinkosi Šiauliuose. Projekto koordinatoriai perteikė savo patirtį darbe su smurtautojais. 2017 m. kovo pab. organizacijų atstovai vyko Švediją, kur iš „BIIA resource center“ mokymų vadovų mokėsi, kaip reikia padėti vaikams, kurie patyrė arba matė šeiminių smurtą. 2017 m. rugsėjo mėn. partneriai vyko į Islandiją į „Solstafir“ organizaciją susipažinti su puikiai veikiančiu „Stigamot“ organizacijos darbo modeliu, naudojamu visoje šalyje su moterimis, kurios patyrė seksualinį arba šeiminių smurtą. Po kiekvieno vizito įgyta patirtis buvo perduoda bent po 12 specialistų Švedijoje, Islandijoje, Norvegijoje ir Lietuvoje.

Partneriai taip pat parengė gerosios patirties įrankių rinkinį apie darbą su projekto tikslinėmis. Įrankių rinkinį lietuvių, švedų, islandų ir norvegų kalbomis bus galima rasti [čia](#).

